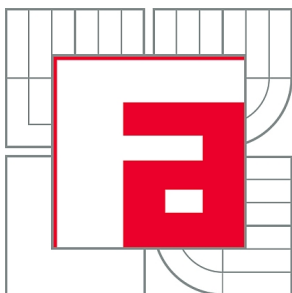

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY
ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ I.

FACULTY OF ARCHITECTURE
DEPARTMENT OF DESIGN I.

NOVÉ NA STARÉ – BRNO, NÁROŽÍ BRATISLAVSKÁ - STARÁ

NEW ON THE „OLD“ – BRNO, BRATISLAVSKÁ - STARÁ CORNER

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

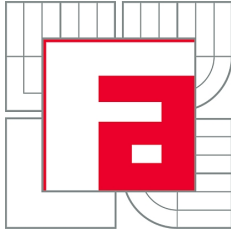
ALŽBĚTA WIDHOLMOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. JAN FORETNÍK, Ph.D.

BRNO 2014

Vysoké učení technické v Brně

Fakulta architektury

Poříčí 273/5, 63900 Brno 39

Zadání bakalářské práce

Číslo bakalářské práce:	FA-BAK0086/2013	Akademický rok: 2013/2014
Ústav:	Ústav navrhování I.	
Student(ka):	Widholmová Alžběta	
Studijní program:	Architektura a urbanismus (B3501)	
Studijní obor:	Architektura (3501R002)	
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. arch. Jan Foretník, Ph.D.	
Konzultanti bakalářské práce:		

Název bakalářské práce:

NOVÉ NA STARÉ – Brno, nároží Bratislavská - Stará

Zadání bakalářské práce:

Předmětem bakalářské práce bude urbanistický a architektonický návrh zastavění nároží ulic Bratislavská a Stará. Navržený objekt/objekty budou splňovat požadavky na polyfunkční městský dům/domy s převažující funkcí bydlení, doplněný o další funkce a plochy potřebné v kontextu lokality (ubytovací, edukativní, kulturní, komerční, aj.). Součástí návrhu bude i vyřešení nově vytvořeného veřejného prostoru a napojení na stávající objekty.

Rozsah grafických prací:

situace 1 : 1 000

půdorysy, řezy, pohledy 1 : 200

konstrukční řešení a schéma nosné konstrukce

schéma uplatnění principů TUR

perspektivy – jeden předepsaný zákres, min. jedna další exteriérová dle volby autora, min. 2 interiérové

model 1 : 200

textová část:

průvodní zpráva, tabulka bilancí

prezentační panel B1

Seznam odborné literatury:

Ernst Neufert : Navrhování staveb

Reinberg, G.W.: Okologische Architektur: Entwurf - Planung - Ausfuehrung/Ecologica

Architettura: Design - Planning - Realization , Springer Wien New York , 2008, ISBN:

978-3-211-32770-8

Související normy a předpisy

Termín zadání bakalářské práce: 17.2.2014

Termín odevzdání bakalářské práce: 12.5.2014

Bakalářská práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a bakalářská práce v elektronické podobě.

Widholmová Alžběta
Student(ka)

Ing. arch. Jan Foretník, Ph.D.
Vedoucí práce

-----
doc. Ing. arch. Iva Poslušná, Ph.D.
Vedoucí ústavu

V Brně, dne 17.2.2014

-----
prof. Ing. Josef Chybík, CSc.
Děkan fakulty

Nové na Staré

průvodní zpráva

Koncepční a širší souvislosti

Když se řekne Cejl, Bratislavská nebo Francouzská, většina obyvatel Brna si vybaví ty dvě zastávky dvojky a čtverky po Mahenově divadle, kde ví, že si mají více hlídat tašky a doufají, že si k nim nikdo nepřisedne. Zábrdovice nikdy nebyly místem pro lepší společnost. Díky industriálnímu pásu tato část Brna fungovala jako ubytovací jednotka pro dělníky v továrnách. Po druhé světové válce se do prázdných bytů po židovským němcích nastěhovali různé etnické a národnostní menšiny a ty tu v různých obměnách bydlí dodnes. Kumulace bídy, sociálních nejistot, rasismu a nedorozumění spolu s těžkou dopravní bariérou jenom podpořila hranice ghetta, které tu byly cítit. Koloběh chudoby, ze kterého je téměř nemožné se vymanit.

Jako největší a možná jeden z opravdových problémů nevidím ve skupině lidí, kteří tady bydlí, ale v absolutním nezájmu o ni. V neznalosti cizích zvyků a tradic. V kolujících mýtech a legendách a téměř nulové komunikaci. V mentálním dělení na ‚My‘ a ‚oni‘. Jenomže kdo všechno jsme MY a kdo jsou ONI?

Při navrhování do sociálně segregované oblasti máme v podstatě dvě možnosti. První varianta, znamená tvářit se, že v oblasti není žádné sociální vyloučení a přistupovat k návrhu jako kdekoliv jinde. Tato varianta je však velmi nebezpečná v podpoře vytlačování současného obyvatelstva, které si prostě jednoduše nemůže dovolit bydlet v nových bytech. Tato možnost nepřichází v úvahu do doby, než se změní podmínky ve společnosti, jinak je to předzvěst další gentrifikace. Druhá varianta znamená tedy jakousi snahu o sociální inženýrství a tedy jakýsi scénář, kterým návrh inscenuje vývoj ve společnosti. Tato varianta v sobě skrývá snad ještě více nebezpečí a otázek, než první. Nejdůležitější je dost možná ta, jestli je něčeho takového architektura vlastně schopna.

Jak tedy navrhnout prostor demokraticky, bez předsudků, bez inscenování ale s uvědoměním si kontextu? Jaký prostor je vlastně demokratický a nakolik jím může být?

Symbol ztělesnění demokracie v architektuře vždy suplovalo Řecko, které nám se svou elitářskou demokracií zanechalo veřejné prostory, na které se odkazuje architektura dodnes. Divadlo, kde nezávisle na sociální vrstvě sledujeme všichni stejné představení, vedle sebe. Agora, otevřený veřejný prostor, náměstí pro různé druhy aktivit bez diktování scénáře. Stoa, poloveřejný prostor, jakási polopropustná membrána mezi vnitřním a vnějším světem, místo pro setkávání. A chrám, jako místo pro duchovní prožitok, setkání s vnitřem sebe.

Architektonické a urbanistické řešení

Na základě těchto principů navrhuji tedy několik typů prostorů. Instrukce, místo pro vzdělávání. Knihovna, neziskové organizace, nakladatelství a rádio. Jako prostředek komunikace mezi vnitřním a vnějším světem. Pro zrušení a vyvracení mýtů a legend a jako pomoc potřebným. Hostel, nezávislý na pověsti oblasti, přitahující lidi z venku. Byty, promíchané cenové kategorie a velikosti, majitelé nejsou segregováni do hierarchických vrstev. Venkovní veřejné prostory s minimálním scénářem, ten ponechám každému účastníkovi. Kaple jako duchovní místo, komunitní prostor, který je současně intimní. Okolní zástavba se bude pravděpodobně měnit, vrstvit, lidé budou přicházet a odcházet přestavovat, bourat a měnit, ale kaple tu zůstane. Uvnitř bude vždycky stejná. Středobod, klid uprostřed chaosu a kotva a nádoba.

Veřejné prostory jsou koncipovány podle jednoduchého schéma. Navazuji na uliční čáru Staré a doplňuji ji zástavbou. Vytvářím prostor nadechnutí, piazzetu, před divadlem Radost a mnou navrženou institucí, který dávám k dispozici veřejnosti. Místo pro pouliční fotbal, divadlo, demonstraci nebo rvačku. Membránu mezi vnitřním nádvořím a piazzetou tvoří podloubí, odkazující se na stou, komunikační prostor s možností zastřešení trhů. Vnitřní náměstí potom tvoří jakýsi klidný dvůr, vnitroblok jako veřejný prostor nejen pro místní. Toto schéma potom uzavírá jabloňový sad jako intimní venkovní prostor navazující na kapli.

Provozní řešení

Objekt je rozdělen na šest samostatných dilatačně oddělených celků. Instituce obrácená do piazzety má v parteru komerční plochu pro prodej propagačního materiálu spojenou s volným prostorem a navazující knihovnou. Ve 2. a 3. nadzemním podlaží je potom umístěna knihovna, ve 4-7 nadzemním podlaží potom prostor pro neziskové organizace s nakladatelstvím a rádiem ve věži. Hostel a tři bytové domy svírají dohromady malé nádvoří oddělené podloubím, v parteru s komerčními plochy a sálem a kaplí uprostřed. Parkování je řešeno pomocí podzemních garáží s kombinací dvou jednosměrných výtahů. První podzemní podlaží je určeno pro hosty hostelu, návštěvníky knihovny a kostela, druhé potom pouze pro rezidenty. V podzemí jsou také umístěny skladovací prostory pro bytové domy, technickými místnostmi a prádelnou pro hostel.

Konstrukční a materiálové řešení

Při svém návrhu jsem se snažila respektovat kontext přímého okolí z konce 19. století, pro které je typické masivnost hmoty a jemnost detailu. Hmotnost a subtilnost. Tento výraz jsem se snažila aplikovat také na svůj návrh a to v použití hmotného materiálu (pohledový beton, hrubá omítka, režná cihla) a subtilního detailu (ornament v omítce, jednoduché bílé rámy předsazené na fasádě a detail nad oknem, vynechané cihly ve vazbě kaple). Konstrukce samotná je kombinace železobetonového skeletu s bodově podpíranými deskami ztužené komunikačními jádry a výplní z vápenopískových cihel. Pod kaplí je umístěn železobetonový průvlakový rošt, který ji vynáší. Budova je založena na základové desce. Pokud by geotechnický průzkum odhalil nevhodnou jílovitou zeminu, byla by deska podepřena piloty. U sousedních budov je použita trysková injektáž, na hranici pozemku dočasné záporové pažení a kotvení. Následně je provedena bílá vana. Objekty s plochou střechou jsou zastřešeny jednoplášťovou obrácenou skladbou střechy, objekty se sedlovou potom jsou potom zastřešeny jednoplášťovou střechou vnesenou pomocí ocelových nosníků. Konstrukce věže je stuzena komunikačním jádrem a průvlakem. Kaple vychází z archetypální formy cihly -

křížové klenby, která je skryta do sedlové střechy s vazbou s vynechanými prvky. Kaple je omítnuta, pouze klenba uvnitř je ponechána rezná. Vstup má práh a snížené ostění.

Trvalá udržitelnost

Budova využívá retenci dešťové vody a její následné distribuci k zalévání sadu a splachování toalet. Dále využívá tepelného výměníku, který je napojen na horkovod směrem k ulici Bratislavská. Trvalá udržitelnost však nespočívá jen v energetické šetrnosti, ale také v socioekonomických a kontextuálních vrstvách a z tohoto hlediska je třeba posuzovat mnohem více faktorů. Jestli bude budova fungovat stejně za 50 let jako dnes, zda bude stejně ovlivňovat ekonomickou situaci, která není nikdy stálá, to jen těžko odhadovat a asi by bylo bláhové říkat, že bude. Trvale udržitelná je pouze kaple, protože jako jediná tvoří jasně definovaný prostor, který se nikdy nezmění.

TABULKA BILANCÍ

BILANCE ZASTAVĚNÝCH PLOCH

ZASTAVĚNÁ PLOCHA NADZEMNÍCH PODLAŽÍ (m2)	1508
ZASTAVĚNÁ PLOCHA PODZEMNÍCH PODLAŽÍ (m2)	2117

BILANCE HPP

HPP NADZEMNÍCH PODLAŽÍ	7467
HPP PODZEMNÍCH PODLAŽÍ	4234
HPP ZÁSTAVBY CELKEM	11701

BILANCE OBESTAVĚNÉHO PROSTORU

OBESTAVĚNÝ PROSTOR NADZEMNÍCH PODLAŽÍ	27010
OBESTAVĚNÝ PROSTOR PODZEMNÍCH PODLAŽÍ	12702
OBESTAVĚNÝ PROSTOR CELKEM	39712
PŘEDPOKLÁDANÁ CENA STAVBY (7000,-kč/1m3)	277982243

BILANCE FUNKČNÍHO VYUŽITÍ

HPP OBYTNÉ PLOCHY	2874
HPP HOSTEL	1496
HPP INSTITUCE	1185
HPP KOMERCE	245
UŽITNÁ HPP CELKEM	5800
HPP GARÁŽÍ (PARK. PLOCHY VČ. KOMUNIKACÍ)	4234

KAPACITY

POČET PARKOVACÍCH STÁNÍ CELKEM / Z TOHO PRO IMOBILNÍ	91/6
--	------